

**UCHWAŁA NR XXIV/208/2020
RADY GMINY TWORÓG**

z dnia 28 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
przemocy w rodzinie na lata 2021-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2020r. poz. 713) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.)

**Rada Gminy Tworóg
uchwala:**

§ 1.

Zatwierdzić do realizacji w latach 2021-2026 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocyw Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowiący załączniknr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tworóg.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Tworóg

Beata Czierpka

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXIV/208/2020

Rady Gminy Tworóg

z dnia 28 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
W GMINIE TWORÓG
NA LATA 2021 – 2026**

Tworóg

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE

I OGÓLNA CHARAKTRYSTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. DEFINICJA PRZEMOCY
2. FORMY PRZEMOCY W RODZINIE
3. CYKLE I DYNAMIKA PRZEMOCY W RODZINIE
4. MITY I STEREOTYPY DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE
5. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

II DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY TWORÓG
2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TWORÓG
 - 2.1 DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TWOROGU
 - 2.2 DANE KOMISARIATU POLICJI W TWOROGU
 - 2.3 DANE GMINNEGO ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO
3. PODSUMOWANIE

III ANALIZA SWOT

IV CELE PROGRAMU

V REALIZACJA I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

VI ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU ORAZ BUDOWĘ GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. ZASOBY INSTYTUCJONALNE
2. ZASOBY KADROWE
3. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI POMOCOWYM

VII MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

VIII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, w której człowiek od najmłodszych lat uczy się jak funkcjonować, zbiera wzorce zachowań. Rodzina stwarza w nim poczucie bezpieczeństwa bądź też przyczynia się do jego braku. Stanowi ona system wewnętrznych powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, a każda zmiana wpływa na jego całość. Przemoc wewnątrzrodzinna zaburza funkcjonowanie tego systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie bezpieczeństwa, godności, szacunku i wzajemnego zaufania. Problem przemocy w rodzinie dociera do świadomości społecznej z roku na rok coraz głębiej. Początkowo był to problem marginalizowany i ukrywany. Obecnie wbrew powszechnym przekonaniom i stereotypom zjawisko przemocy dotyka rodziny o różnym statusie społecznym. Nie dotyczy tylko i wyłącznie rodzin problemowych, z problemami czy nieumiejętnościami radzenia sobie w społeczeństwie tzw. rodzin z marginesu społecznego. Coraz częściej osoby dobrze wykształcone, majątne, zajmujące prestiżowe stanowiska, lubiane i szanowane przez innych

stosują przemoc wobec swoich najbliższych, bądź są ofiarami przemocy.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość tego zjawiska wskazuje, że jest to jeden z szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga od specjalistów podjęcia dobrze zorganizowanych i zaplanowanych działań głównie w sferze prewencji, edukacji, zdrowia, prawa i pracy socjalnej. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020, poz. 218 z późn. zm.), która m.in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także zwiększenia dostępności i skuteczności działań na rzecz osób uwięzianych w przemoc tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tworóg na lata 2021 – 2026.

Ustawodawca w art. 6 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest:

- a) *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,*
- b) *prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,*
- c) *zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,*
- d) *tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.*

Ponadto obecnie obowiązujący Program był opracowany na lata 2018-2020 i jego okres obowiązywania kończy się w grudniu 2020 r. Opracowanie i uchwalenie nowego Programu na lata 2021 – 2026 jest zatem koniecznością wynikającą z obowiązujących przepisów prawa.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. DEFINICJA PRZEMOCY

Zdefiniowanie zjawiska przemocy w rodzinie nie jest proste. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.*

* Ustawa jako członka rodziny definiuje *„osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r., poz. 30 tj.)”, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą”.* Jednocześnie ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób ją stosujących.

Przemocą w rodzinie jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Wykorzystuje przewagę sił. Działanie przeciwko członkowi rodziny narusza jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powoduje cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje:

- **intencjonalność** – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- **dysproporcja sił** – W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy. Sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;
- **naruszenie praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystując przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności osobistej, godności i szacunku itd.;

- **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

W świetle polskiego prawa karnego przemoc w rodzinie stanowi przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności o czym mówi art. 207:

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

2. FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

1. przemoc fizyczna;
2. przemoc psychiczna;
3. przemoc seksualna;
4. zaniedbanie;
5. przemoc ekonomiczna.

Przemoc fizyczna - jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia. Objawia się najczęściej poprzez popychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką lub pięściami, parzenie, polanie kogoś substancjami żrącymi itp.

Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest zmniejszanie poczucia własnej wartości u ofiary, wzbudzanie w niej strachu. Objawia się poprzez wyśmiewaniem poglądów religijnych, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie, ograniczanie kontaktu), domaganie się posłuszeństwa, ograniczenie snu, pożywienia, stosowanie gróźb itp.

Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych. Objawia się wymuszaniem pożycia seksualnego, wymuszanie niechcianych pieszczot i praktyk seksualnych, sadystyczne formy pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi itp.

Zaniedbanie – jest rozumiane jako niezapewnienie lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb jednostce zależnej. Zaniedbanie dotyczy dzieci, ale i osób dorosłych, cierpiących na różne choroby, nieumożliwiające im normalne funkcjonowanie. Obejmuje również osoby, które z powodu podeszłego wieku potrzebują wsparcia (w tym także emocjonalnego) oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi. Istnieją 2 rodzaje zaniedbania:

1. zaniedbanie fizyczne – brak należytej opieki w tym lekarskiej, wszelkie zaniedbania fizyczne ofiary. Jest szczególnie dolegliwa dla dzieci oraz dla osób zależnych od opieki domowników;
2. zaniedbanie psychiczne – obojętność, nieokazywanie pozytywnych uczuć, lekceważenie emocjonalne, lekceważenie psychicznych potrzeb ofiary (w tym materialnych).

Przemoc ekonomiczna - to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy. Objawia się odbieraniem zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych itp.

3. CYKLE I DYNAMIKA PRZEMOCY W RODZINIE

Dla lepszego zrozumienia dlaczego tak trudno osobom doznającym przemocy zmienić swoją sytuację, ważne jest przyjrzenie się relacji między sprawcą, a ofiarą przemocy. Zdecydowana większość ofiar nie doświadcza przemocy w sposób ciągły. Przemoc ma bowiem cykliczny charakter. Występowanie tych cykli pomaga wyjaśnić proces wiktymizacji (stawania się ofiarą) osób doznających przemocy, a także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności.

W cyklu przemocy występują 3 niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

1. *faza narastania napięcia* – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwany wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to drobne nieporozumienia, błahostki, powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
2. *faza ostrej przemocy* – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.
3. *faza miodowego miesiąca* – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna uświadamiać sobie, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary natomiast wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną i nawet jeśli wcześniej były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

Takie cykle mogą trwać wiele lat. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest gorzej. Fazy narastania napięcia stają się coraz częstsze, fazy ostrej przemocy coraz groźniejsze i dłuższe, a fazy miodowego miesiąca krótsze i mniej intensywne. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, ostrego przekleństwa, aby skończyć na ciężkim uszkodzeniu ciała, wymyślnych psychicznych torturach, trwałym okaleczeniu, czy zabójstwie.

BŁĘDNE KOŁO PRZEMOCY

4. MITY I STEREOTYPY DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Wiele społeczeństw, czy środowisk nie reaguje na problem przemocy w rodzinie, wyrażając tym samym zgodę na przemoc. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Mity i stereotypy usprawiedliwiają stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają w nim pewność siebie i poczucie bezkarności, zniewalając ofiarę przemocy i zmuszając ją do milczenia. Dobrze aby ofiary miały świadomość, co jest mitem i stereotypem, aby nie ulegać fałszywym przekonaniom odbierającym siłę do walki o lepsze życie:

1. przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać;
2. przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego;
3. przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar;
4. jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył;
5. policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych;
6. ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc;
7. to był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy;
8. gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy;
9. przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol;
10. gwałt w małżeństwie nie istnieje;
11. osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie;
12. nie ujawnia się tajemnic rodzinnych;
13. nie można zmienić swego przeznaczenia.

Przemoc w rodzinie zawsze jest działaniem destrukcyjnym. Dlatego tak ważne jest, aby na nią reagować.

Pomoc ofiarom przemocy obejmuje bardzo szeroki obszar działań. Strategicznym celem pomagania jest działanie zmierzające do odbudowy „konstruktywnej mocy” drugiego człowieka, która wyrażałaby się nie tylko w dostarczeniu wiedzy na temat przemocy, lecz bardziej w wewnętrznym przekonaniu osoby o własnej kompetencji i prawie do godności. Jest to pomoc interdyscyplinarna – ofiara ma możliwość skorzystania z pomocy wielu służb, których obowiązkiem jest udzielenie jej wsparcia. Ofiary przemocy mogą skorzystać ze

wsparcia w punktach konsultacyjnych, schroniskach, dzwoniąc do telefonu zaufania, mogą zostać objęte pomocą w ramach Niebieskiej Karty. Mogą również skorzystać ze wsparcia psychologicznego i terapii. Zapobieganie przemocy wymaga wieloaspektowych działań. Samo karanie sprawcy niewiele daje – nie zmienia jego sposobu myślenia i działania. Po odbyciu kary wraca on do domu i najczęściej podejmuje stary sposób zachowania wiążący się ze stosowaniem przemocy. Należy zatem działania zapobiegające prowadzić wielotorowo: od profilaktyki po pracę z ofiarami przemocy i jej sprawcami.

5. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tworóg na lata 2021 – 2026 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 1876 tj.);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r., poz. 1492 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 tj.);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245)
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020;
8. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020;
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 30 z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 z późn. zm.);
11. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.).

II. DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY TWORÓG

Gmina Tworóg położona jest w centralno-zachodniej części województwa śląskiego. Swym zasięgiem administracyjnym Gmina Tworóg obejmuje 10 miejscowości:

- Boruszowice
- Brynek
- Hanusek
- Koty
- Mikołeska
- Nowa Wieś Tworoska
- Połomia
- Świniowice
- Tworóg
- Wojska

Tworóg stanowi centrum Gminy tu znajduje się siedziba władz Gminy oraz gminne ośrodki: zdrowia, oświaty i kultury.

Powierzchnia Gminy Tworóg wynosi: 12.492 ha

TABELA I Liczba ludności

	Liczba ludności ogółem	Liczba Mężczyzn ogółem	Liczba Kobiet ogółem	Ludność w wieku 0<6 lat	Ludność w wieku 6-19 lat	Kobiety 19-60 lat	Mężczyźni 19-65 lat	Kobiety pow. 60 lat	Mężczyźni pow. 65 lat
Liczba	7895	3859	4 036	429	987	2273	2597	1067	542
%	100%	48,88%	51,12%	5,43%	12,50%	28,79%	32,90%	13,51%	6,87%

Źródło: dane Urzędu Gminy Tworóg na dzień 15.12.2020 r.

Zgodnie z danymi ewidencji ludności na dzień 15.12.2020r. Gmina Tworóg liczy 7895 mieszkańców. Większość mieszkańców gminy stanowią kobiety, których jest 4036, co stanowi 51,12%. Liczba mężczyzn wynosi 3859 mieszkańców, czyli 48,88%. Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż w Gminie Tworóg nie ma znaczącej przewagi jednej płci nad drugą.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TWORÓG

W celu właściwego zaplanowania działań pomocowych i ich realizacji niezbędne jest dokonanie analizy zjawiska przemocy na terenie naszej gminy. Wśród problemów społecznych w naszej gminie obok ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu i niepełnosprawność występuje zjawisko przemocy domowej. Dane dotyczące tego zjawiska gromadzone są przez Komisariat Policji w Tworogu, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Tworóg, działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tworogu. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tworóg została przeprowadzona w oparciu o materiały własne i dane statystyczne pozyskane z podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tworóg. Działalność instytucjonalną na rzecz osób i rodzin będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tworogu przy współpracy z Policją, Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach, oświatą i ochroną zdrowia.

2.1 DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TWOROGU

TABELA II liczba rodzin którym przyznano pomoc w związku z występowaniem przemocy

Rok	2018	2019	2020 do X
Liczba rodzin	6	10	10
Liczba osób w rodzinach	26	35	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Tworogu

Zgodnie z danymi, które przedstawia tabela nr 2 z powodu występowania przemocy w rodzinie GOPS w Tworogu udzielił wsparcia w formie pieniężnej i niepieniężnej w 2018r. – 6 rodzinom w 2019r. – 10 rodzinom i do X 2020r. również 10 rodzinom.

2.2 DANE KOMISARIATU POLICJI W TWOROGU

TABELA III działania podejmowane przez Policję

Lp.	Rok	2018	2019	2020 do X
-----	-----	------	------	--------------

1.	Liczba interwencji domowych ogółem	77	103	78
2.	Liczba interwencji domowych w związku z przemocą (wszczęcie procedury NK)	7	11	1
3.	W tym: liczba zatrzymań sprawców przemocy – izolowanie sprawców przemocy (izba wytrzeźwień, policyjne pomieszczenia dla osób zatrzymanych)	15 (11 izb wytrzeźwień, 4 zatrzymania)	32 (32 izby wytrzeźwień, 0 zatrzymań)	10 (9 izb wytrzeźwień, 1 zatrzymanie)
4.	Liczba wniosków do GKRPA dot. sprawców przemocy	3	4	1
5.	Liczba wszczętych postępowań w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207§1 kk	6	7	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Tworogu

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż najwięcej działań Policja podjęła w 2019r. Dotyczy to zarówno ogólnie przeprowadzonych interwencji domowych - 103 oraz interwencji dot. przemocy, podczas których sporządzonych zostało 11 formularzy „NK-A”. Podczas tych interwencji 32 razy sprawcy przemocy zostali wywiezieni do izby wytrzeźwień, dodatkowo funkcjonariusze Policji sporządzili 4 wnioski do GKRPA dot. sprawców przemocy, wszczęto 7 postępowań w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207§1 kk.

2.3 DANE GMINNEGO ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podmiotami uprawnionymi do podejmowania czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- Policji
- oświaty
- ochrony zdrowia

TABELA IV Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty w latach 2016 – X. 2020.

Instytucje zakładające NK	2018	2019	do X 2020
Łączna liczba Niebieskich Kart założonych w danym roku	11	20	6
Pomoc Społeczna	0	2	0
Policja	11	17	4
Oświata	0	1	2
Ochrona zdrowia	0	0	0
GKRPA	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż w latach 2018 – 2020 do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 37 formularzy wszczynających procedurę „Niebieskie Karty”.

Z analizy dokumentów wynika, iż procedurę „Niebieskie Karty” rozpoczynają najczęściej przedstawiciele

Policji, co wiąże się głównie z działaniami funkcjonariuszy Policji w ramach interwencji domowych. Policja jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie i wszczynającą procedurę „Niebieskie Karty”. Dodatkowo z danych zawartych w tabeli nr 4 wynika, iż w 2019r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło najwięcej Niebieskich Kart – A , bo aż 20, co w porównaniu do innych lat pokazuje znaczącą różnicę (2018r. – 11 kart, a do X 2020r. – 6 kart). Należy zaznaczyć, iż ta różnica wynika z faktu, iż w jednej z rodzin, w której prowadzona jest procedura w 2019r. założonych zostało 5 niebieskich kart podczas interwencji domowych.

TABELA V zjawisko przemocy w rodzinie wg danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Wskaźnik		2018	2019	do X 2020
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Ogółem	44	55	60
	Kobiety	22	22	23
	Mężczyźni	1	0	0
	Dzieci*	21	33	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w rocznym sprawozdaniu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres 2018 i 2019r. oraz danych ZI

* zgodnie z interpretacją Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, każde dziecko będące w strukturze rodziny, w której występuje przemoc, jest jednocześnie ofiarą przemocy, nawet jeśli w jego sprawie nie została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”.

Z danych zawartych w tabeli nr 5 wynika, iż zdecydowana większość osób dotkniętych przemocą w rodzinie to kobiety.

Osoby, co do których zachodzi podejrzenie że są ofiarami przemocy są informowane o przysługujących im uprawnieniach. Ponadto członkowie grupy roboczej kierują te osoby na spotkania z psychologiem, dodatkowo mogą one skorzystać z poradnictwa prawnego i socjalnego.

Osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są sprawcami przemocy domowej są informowani o konsekwencjach, w tym prawnych stosowania przemocy, możliwościach uzyskania wsparcia terapeutycznego: Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, program profilaktyczny w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci z rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

3. PODSUMOWANIE

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić rozmiary zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Tworóg, w związku z występowaniem przemocy ukrytej. Przemoc ukryta to przemoc, która ma miejsce wewnątrz rodziny i nie została ujęta w statystykach z powodu braku wiedzy na jej temat. Społeczność Gminy Tworóg, to społeczność wiejska, co dodatkowo potęguje funkcjonowanie w świadomości mieszkańców mitów i stereotypów dotyczących przemocy. Dlatego ofiary często godzą się na przemoc i nie ujawniają nikomu swoich problemów. Z posiadanych danych wynika, iż w naszej gminie ofiarami przemocy są głównie osoby zależne od innych, a więc kobiety i dzieci. Zależność ofiar od sprawców może mieć różny wymiar (fizyczny, psychiczny i ekonomiczny). Ofiary przemocy, to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości. Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń. Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Poniżej przedstawione zostaną cele niniejszego programu oraz działania, które będą prowadziły do realizacji założonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Tworogu celów, a tym samym przyczynią się do skutecznego przeciwdziałania przemocy, większej wykrywalności zjawiska przemocy domowej, zwiększenia

się świadomości społecznej dot. form pomocy oraz miejsc, gdzie taką pomoc można uzyskać.

III ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi ogniwo tworzenia programu. Źródłem jest refleksja nad słabymi i mocnymi stronami programu, a także nad szansami i zagrożeniami. Atutem są mocne strony, które będą pomocne przy realizacji programu, natomiast słabe strony i zagrożenia dają możliwość twórcy programu dokonywania zmian i ulepszeń.

TABELA VI analiza SWOT

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; 2. Bezpłatna pomoc psychologiczna i prawna; 3. Możliwość kierowania sprawców i ofiar przemocy na oddziaływania terapeutyczne do PCPR; 4. Stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny; 5. Współpraca między instytucjami wchodzącymi w skład ZI; 6. Istnienie procedury „Niebieskie Karty”; 7. Organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbieżność poglądów specjalistów; 2. Trudność w skoordynowaniu terminów spotkań grup roboczych przedstawicieli różnych instytucji; 3. Brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych; 4. Brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy; 5. Powielanie stereotypów na temat zjawiska przemocy;
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową; 2. Wzrost poziomu świadomości społecznej. 3. Wzrost poziomu świadomości społecznej. 4. Edukacyjna rola mediów – kampanie krajowe; 5. Stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 6. Realizowana procedura „Niebieskie Karty”; 7. Gotowość do współpracy służb i instytucji; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy alkoholowe członków rodziny; 2. Niechęć do współpracy osób uwikłanych w przemoc w rodzinie; 3. Niechęć do współpracy sprawców przemocy; 4. Brak chęci i zainteresowanie sprawców przemocy udziałem w programach korekcyjno-edukacyjnych; 5. Wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” do innych celów, np. sprawy rozwodowe;

IV. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zwiększenie dostępności i skuteczności działań na rzecz osób uwikłanych w przemoc.

Cel strategiczny. 1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Tworóg na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

- 1.1.1. Rozpowszechnianie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym (ulotek, broszur, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i ich skutków, umieszczenie ich w miejscach ogólnie dostępnych.
- 1.1.2. Aktualizowanie informacji na stronie internetowej GOPS w zakładce Zespół Interdyscyplinarny.

Wskaźniki:

- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych.

Cel operacyjny 1.2. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tworóg.

- 1.2.1. Dalsza działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 1.2.2. Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy poprzez wykorzystanie danych z instytucji pomocowych.
- 1.2.3. Monitorowanie rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Wskaźniki:

- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.

Cel strategiczny. 2. Ochrona i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

- 2.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
- 2.2. Udzielenie pomocy socjalnej rodzinom dotkniętym przemocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tworogu.
- 2.3. Udzielenie wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego i socjalnego.
- 2.4. Udzielenie pomocy medycznej osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz wystawienie zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.
- 2.5. Podejmowanie działań w celu zapewnienia pomocy, poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia i bezpiecznego schronienia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 2.6. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą w rodzinie w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na instytucje, które je sporządziły,
- liczba rodzin objętych wsparciem GOPS w Tworogu
- liczba udzielonych porad i konsultacji,
- liczba osób objętych wsparciem,
- liczba osób, którym udzielono pomocy medycznej,
- liczba wydanych zaświadczeń,
- liczba dzieci zabezpieczonych.

Cel strategiczny. 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

- 1.2. Stosowanie działań podejmowanych w oparciu o procedury „Niebieskie Karty”. Dokumentowanie podejmowanych działań.
- 2.2. Informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do podjęcia działań na rzecz zatrzymania przemocy.

2.3. Kierowanie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy do udziału w programach psychologiczno-terapeutyczny, Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.4. Izolowanie sprawców przemocy poprzez zastosowanie instrumentów prawnych.

2.5. Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Tworóg, głównie w zakresie problemu nadużywania alkoholu przez sprawców przemocy w rodzinie w sytuacjach tego wymagających.

Wskaźniki:

- liczba teczek dotyczących rodzin,
- liczba „Niebieskie Karty” cz. D,
- liczba interwencji,
- liczba osób wobec których zastosowano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- liczba osób, wobec których zastosowano zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- liczba zgłoszonych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Tworóg.

Cel strategiczny. 4. Podnoszenie poziomu kompetencji i wiedzy przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

4.1. Organizacja i udział w szkoleniach wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźniki:

- liczba szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie.

V REALIZACJA I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026 związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej skutków. Ponadto program stanowi kontynuację programu realizowanego w latach 2018-2020.

Realizacja celów zakłada:

1. Pogłębienie wiedzy społeczności gminy na temat zjawisku przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i pomocy.
3. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.
5. Poszerzenie kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VI ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU ORAZ BUDOWĘ GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. ZASOBY INSTYTUCJONALNE:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tworogu;
2. Komisariat Policji w Tworogu;
3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tworogu;
4. Gminny Ośrodek Kultury w Tworogu;
5. Gminne przedszkola;
6. Szkoły z terenu Gminy Tworóg;
7. Caritas Parafii Tworóg;
8. Świątlice działające na terenie gminy Tworóg realizujące zajęcia opiekuńczo-wychowawcze (Boruszowice, Koty, Nowa Wieś Tworoska, Świniowice, Połomia);

2. ZASOBY KADROWE:

1. pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tworogu;
2. funkcjonariusze Komisariatu Policji w Tworogu;
3. lekarze;
4. pielęgniarki środowiskowe;
5. Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Przedstawiciele Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie;
7. pedagodzy;
8. psycholog;
9. radca prawny;
10. kuratorzy sądowi.
11. opiekunowie świątlic środowiskowych;
12. psycholog

3. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI POMOCOWYMI:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach,
2. Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień,
3. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowskich Górach,
4. Sąd Rejonowy Tarnowskie Góry,
5. Powiatowy Urząd Pracy Tarnowskie Góry,
6. Schronisko dla bezdomnych,
7. Prokuratura Rejonowa w Tarnowskich Górach.

VII MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring i sprawozdanie z realizacji programu będą dokonywane raz w roku w oparciu o dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do końca marca każdego roku i przedstawione na sesji Rady Gminy

VIII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie będzie finansowany ze środków własnych Urzędu Gminy Tworóg. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm.).